

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deseti senat)

z dne 30. marca 2023*

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Ukrepi na področju dednega prava – Uredba (EU) št. 650/2012 – Člen 13 – Izjava o odpovedi dediščini, ki jo je dedič podal pred sodiščem države članice svojega običajnega prebivališča – Kasnejši vpis te izjave v register druge države članice na predlog drugega dediča“

V zadevi C-651/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sofijski rayonen sad (okrajno sodišče v Sofiji, Bolgarija) z odločbo z dne 25. oktobra 2021, ki je na Sodišče prispela istega dne, v postopku, ki ga je sprožil

M. Ya. M.,

SODIŠČE (deseti senat),

v sestavi M. Ilešič (poročevalec), v funkciji predsednika senata, I. Jarukaitis in Z. Csehi, sodnika, generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki sta jih predložila:

– za Evropsko komisijo W. Wils in I. Zaloguin, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. novembra 2022

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 13 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL 2012, L 201, str. 107).

* Jezik postopka: bolgarščina.

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka, ki ga je M. Ya. M. kot dedič sprožil glede predloga za vpis izjave o odpovedi dediščini, ki jo je pred sodiščem države članice svojega običajnega bivališča podal drug dedič, v register druge države članice.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 7, 23, 32 in 67 Uredbe št. 650/2012 je navedeno:

„(7) Pravilno delovanje notranjega trga bi bilo treba omogočiti z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki se danes srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic pri dedovanju s čezmejnimi posledicami. V evropskem območju pravice morajo imeti državljani možnost vnaprej urediti svoje dedovanje. Učinkovito je treba zagotavljati pravice dedičev in volilijemnikov, drugih oseb, ki so blizu zapustniku, ter upnikov zapuščine.

[...]

(23) Zaradi vse večje mobilnosti evropskih državljanov bi bilo treba zaradi zagotovitve pravilnega delovanja pravosodja v Evropski uniji in zagotovitve obstoja resnične navezne okoliščine med dedovanjem in državo članico, v kateri se izvaja pristojnost, v tej uredbi določiti, da mora biti splošna navezna okoliščina za določitev pristojnosti in tudi prava, ki se uporablja, običajno prebivališče zapustnika v trenutku njegove smrti. [...]

[...]

(32) Da bi olajšali položaj dedičev in volilijemnikov, ki nimajo običajnega prebivališča v državi članici, v kateri se obravnava ali se bo obravnavalo dedovanje, bi morala ta uredba vsem osebam, ki lahko po pravu, ki se uporablja za dedovanje, dajo izjave o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali omejitvi svoje odgovornosti za zapustnikove dolgove, omogočiti, da dajo takšne izjave v obliki, določeni s pravom države, v kateri imajo običajno prebivališče, pred sodišči te države članice. To ne bi smelo pomeniti, da takšnih izjav ni mogoče dati pred drugimi organi v tej državi članici, ki so v skladu z nacionalnim pravom pristojni za sprejemanje izjav. Osebe, ki se bodo odločile za možnost, da dajo izjavo v državi članici, v kateri imajo običajno prebivališče, bi morale sodišče ali organ, ki obravnava ali bo obravnaval dedovanje, same obvestiti o obstoju takšnih izjav v roku, ki ga določa pravo, ki se uporablja za dedovanje.

[...]

(67) Za hitro, nemoteno in učinkovito urejanje dedovanja s čezmejnimi posledicami v Evropski uniji bi moral[i] imeti dediči, volilijemniki, izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine možnost, da zlahka dokažejo svoj status in/ali uveljavlja[jo] svoje pravice in pooblastila v drugi državi članici, na primer v državi članici, v kateri je zapuščina. [...]“

- 4 Poglavje II te uredbe, naslovljeno „Pristojnost“, med drugim vsebuje člena 4 in 13 te uredbe.

- 5 Člen 4 navedene uredbe, naslovljen „Splošna pristojnost“, določa:
- „Sodišča države članice, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče, so pristojna za odločanje o celotnem dedovanju.“
- 6 Člen 13 iste uredbe, naslovljen „Sprejem ali odpoved dediščini, volilu ali nujnemu deležu“, določa:
- „Poleg sodišča, ki je pristojno za odločanje o dedovanju v skladu s to uredbo, so sodišča države članice običajnega prebivališča katere koli osebe, ki lahko po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pred sodiščem poda izjavo o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali o odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali izjavo o omejitvi odgovornosti zadevne osebe za obveznosti, ki izhajajo iz zapuščine, pristojna sprejeti takšno izjavo, če se po pravu te države članice takšne izjave lahko dajo pred sodiščem.“
- 7 Poglavje III Uredbe št. 650/2012, naslovljeno „Pravo, ki se uporablja“, med drugim vsebuje člena 21 in 22 te uredbe.
- 8 Člen 21 te uredbe, naslovljen „Splošno pravilo“, v odstavku 1 določa:
- „Če v tej uredbi ni določeno drugače, je pravo, ki se uporablja za celotno dedovanje, pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče.“
- 9 Člen 22 te uredbe, naslovljen „Izbira prava“, v odstavku 1 določa:
- „Oseba lahko za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njej, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti.“

Bolgarsko pravo

- 10 Zakon za nasledstvo (zakon o dedovanju, DV št. 22 z dne 29. januarja 1949) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o dedovanju), v členu 48 določa, da dediščina preide s sprejemom in da sprejem učinkuje od uvedbe dedovanja.
- 11 V skladu s členom 49(1) tega zakona se izjava o sprejemu lahko poda s pisno izjavo pri Rayonen sad (okrajno sodišče, Bolgarija), na območju katerega je uvedeno dedovanje. V tem primeru se sprejem vpiše v za to določeni register.
- 12 Člen 51(1) navedenega zakona določa, da Rayonen sad (okrajno sodišče) na predlog vsake zadevne osebe po vabilu dednega upravičenca zanj določi rok za predložitev izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini. Ta člen 51(2) določa, da če dedič ne poda izjave v roku, ki mu je bil določen, izgubi pravico do sprejema dediščine. V skladu z navedenim členom 51(3) se izjava dediča vpiše v register iz člena 49(1) istega zakona.
- 13 V skladu s členom 52 zakona o dedovanju se dediščini odpove v skladu s podrobnimi pravili, določenimi v členu 49(1) tega zakona, ta odpoved pa se vpiše v register v skladu z istimi pravili.
- 14 Člen 26(1) Grazhdanski protsesualen kodeks (zakonik o civilnem postopku) (DV št. 59 z dne 20. julija 2007) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: zakonik o civilnem postopku), določa, da so stranke v civilnem postopku osebe, v imenu katerih in proti katerim poteka postopek. Ta člen 26(2) določa, da razen v zakonsko določenih primerih nihče ne more v svojem imenu pred sodiščem uveljavljati tujih pravic.

- 15 V skladu s členom 531(1) zakonika o civilnem postopku se postopek v nepravdnih zadevah začne na podlagi predloga zadevne osebe.
- 16 V skladu s členom 533 tega zakonika mora sodišče po uradni dolžnosti preizkusiti, ali so pogoji za sprejetje predlagane odločitve izpolnjeni. Po uradni dolžnosti lahko izvede dokaze in upošteva dejstva, ki jih predlagatelj ni navedel.
- 17 Pravilnik za administratsiata v sadilishtata (pravilnik o upravljanju na sodiščih, DV št. 68 z dne 22. avgusta 2017) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari, v členu 39(1), točka 11, določa:
- „V sodnem tajništvu se elektronsko in/ali v tiskani obliki vodijo naslednji registri:
- [...]
11. register izjav o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 18 Predlagatelj v postopku v glavni stvari M. Ya. M., bolgarski državljani, izjavlja, da je dedič po svoji stari materi, M. T. G., bolgarski državljanki, ki je 29. marca 2019 umrla v Grčiji.
- 19 Predlagatelj v postopku v glavni stvari je pri Sofijski rayoneni sodni oblasti (okrajno sodišče v Sofiji, Bolgarija), predložitvenem sodišču, vložil predlog za vpis izjave o odpovedi dediščini, ki jo je podal drug dedič, in sicer zakonec zapustnice. V zvezi s tem je predložil potrdilo o dedovanju, ki so ga izdali bolgarski organi in v skladu s katerim je zapustnica kot dedičica zapustila svojega zakonca H. H., grškega državljanca, svojo hčer I. M. N. in predlagatelja v postopku v glavni stvari.
- 20 V okviru tega postopka je predlagatelj predložil zapisnik, ki ga je sestavil Eirinodikeio Athinon (mirovni sodnik v Atenah, Grčija) in v katerem je navedeno, da je zakonec zapustnice pred tem sodnikom 28. junija 2019 podal izjavo o odpovedi dediščini. Poleg tega naj bi zakonec zapustnice izjavil, da je ta nazadnje živela v Grčiji.
- 21 Vendar predložitveno sodišče navaja, da pred njim ni bilo pojasnjeno, kje je bilo zadnje običajno prebivališče zapustnice, in da bo lahko informacije o tem zbralo šele po tem, ko bo ugotovilo svojo pristojnost za vpis izjave o odpovedi dediščini, ki je bila prej podana pri sodišču države članice običajnega prebivališča dediča, ki se je odpovedal dediščini.
- 22 Poleg tega je iz predložitvene odločbe razvidno, da predlagatelj v postopku v glavni stvari ne deluje kot pooblaščenec zakonca zapustnice, vendar izjavlja, da ima kot drug dedič istega dednega reda interes za vpis zadevne izjave o odpovedi dediščini, ker bi ta vpis povečal njegov dedni delež.
- 23 V teh okoliščinah se predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba tako izjavo vpisati tudi pri sodišču, ki je splošno pristojno za odločanje o celotnem zadevnem dedovanju, kadar je to izjavo prejelo pristojno sodišče v skladu s členom 13 Uredbe št. 650/2012. Poleg tega se sprašuje o možnosti vpisa izjave o odpovedi dediščini enega od dedičev na predlog drugega dediča.
- 24 Po mnenju predložitvenega sodišča lahko člen 13 Uredbe št. 650/2012 povzroči spor o pristojnosti, ker se v skladu s splošnimi določbami te uredbe pristojnost ne določi na podlagi kraja običajnega prebivališča dediča, temveč na podlagi kraja običajnega prebivališča zapustnika. Čeprav je za

odločanje o dedovanju načeloma pristojno sodišče države članice zadnjega običajnega prebivališča zapustnika, pa bi bilo mogoče, da zadnjenavedeno sodišče ne bi bilo seznanjeno z vpisom izjav o odpovedi ali sprejemu te dediščine, ki so jih dediči podali pred sodiščem države članice svojega običajnega prebivališča.

- 25 Tako naj bi Uredba št. 650/2012 ustvarila pravno praznino, ker določa konkurenčno pristojnost sodišč različnih držav članic, in sicer sodišča države članice zadnjega običajnega prebivališča zapustnika in sodišča države članice običajnega prebivališča dedičev, ne da bi temu zadnjenavedenemu sodišču nalagala, da prvonavedeno sodišče obvesti o obstoju takih izjav.
- 26 V zvezi s tem predložitveno sodišče trdi, da neobstoj take obveznosti obveščanja ni skladen s pristopom bolgarskega zakonodajalca in sodne prakse, v skladu s katerima se vse izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini zberejo na enem mestu in vpišejo v en sodni register, po katerem se lahko ustrezno išče. Ta pristop naj bi zagotavljal pravno varnost, ki naj bi v obravnavanem primeru izhajala iz možnosti, da se vsi podatki o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini shranijo na istem mestu.
- 27 Ker taka obveznost obveščanja v Uredbi št. 650/2012 ni izrecno določena, se predložitveno sodišče sprašuje o naravi postopka, v katerem odloča in v okviru katerega predlagatelj iz postopka v glavni stvari ne zahteva vpisa svoje odpovedi dediščini po zapustnici, temveč vpis odpovedi dediščini, ki jo je podal eden od drugih dedičev. Tak postopek pa naj v bolgarskem pravu ne bi bil predviden. Načelo, po katerem vsak sam zagovarja svoje pravice pred sodiščem, naj ne bi omogočalo vpisa izjav drugih oseb v register izjav o sprejemu dediščine in odpovedi dediščini.
- 28 Zato se to sodišče, na prvem mestu, sprašuje, ali člen 13 Uredbe št. 650/2012 implicitno prepoveduje, da bi izjavo o odpovedi dediščini, vpisano v državi članici običajnega prebivališča dediča, pozneje vpisalo sodišče druge države članice, in sicer tiste, v kateri naj bi imel zapustnik ob smrti svoje običajno prebivališče.
- 29 V zvezi s tem navedeno sodišče daje prednost rešitvi, v skladu s katero se dovoli vpis več izjav o odpovedi dediščini v več državah članicah. Trdi, da taka rešitev ne bi bistveno posegla v pravno varnost, ker so na eni strani v pravnih redih držav članic določena pravila za ravnanje v primerih, v katerih obstaja več zaporednih izjav o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini, in ker lahko na drugi strani sodišče, pri katerem je predlog vložen, v primeru spora glede dednih pravic o pravnih učinkih teh izjav odloči ob upoštevanju datumov, na katere so bile podane.
- 30 Na drugem mestu, predložitveno sodišče se sprašuje, katera oseba lahko po vpisu izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini v državi članici predlaga kasnejši vpis te izjave v drugi državi članici. To naj bi bilo pomembno, ker bolgarsko postopkovno pravo ne določa možnosti vpisa take izjave, ki je bila že vpisana v drugi državi članici, pri bolgarskem sodišču. To izjavo naj bi lahko podal le zadevni dedič osebno. Tako naj bi se postavljalo vprašanje, ali lahko dedič v državi članici domnevnega običajnega prebivališča zapustnika zahteva vpis zadevne izjave o odpovedi dediščini, ki jo je podal drug dedič in ki je vpisana v državi članici običajnega prebivališča tega dediča, če to ni izrecno določeno v pravu prvonavedene države članice.
- 31 Po mnenju predložitvenega sodišča uporaba člena 13 Uredbe št. 650/2012, ki je učinkovita in skladna s ciljem te določbe, kot je opredeljen v uvodni izjavi 32 te uredbe, in sicer da se od dediča ne sme zahtevati, da bi moral zaradi sprejema dediščine ali odpovedi dediščini potovati v državo običajnega prebivališča zapustnika ali imenovati pooblaščenca *ad litem* v tej državi članici, nalaga, da lahko vsak dedič predlaga vpis izjave o odpovedi dediščini, ki je bila predhodno podana

v drugi državi članici. V obravnavanem primeru naj bi to omogočalo, da se glede na potrebo po odstopanju od načela procesne avtonomije držav članic zaradi zagotavljanja učinkovite uporabe navedenega člena 13 bolgarsko postopkovno pravo ne uporabi.

- 32 Če pa se lahko izjava o odpovedi dediščini vpiše tako v državi običajnega prebivališča zadevnega dediča kot tudi v državi, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče, vendar samo če to osebno predlaga ta dedič, bi ta pogoj povzročil, da bi člen 13 Uredbe št. 650/2012 izgubil pomen.
- 33 V zvezi s tem predložitveno sodišče dodaja, da Uredba št. 650/2012 vsebuje praznino, ker sodišču, pristojnemu za prejem izjave o odpovedi dediščini, ne nalaga obveznosti, da o obstoju te izjave obvesti sodišče, ki je splošno pristojno za odločanje o tem celotnem dedovanju. Zato in za preprečitev sporov med dediči, pa tudi zaradi upoštevanja volje dediča, ki se je dediščini odpovedal, naj bi bilo potrebno, da lahko vsak dedič doseže vpis te volje v registre države članice zadnjega običajnega prebivališča zapustnika.
- 34 V teh okoliščinah je Sofijski rayonen sad (okrajno sodišče v Sofiji) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba člen 13 Uredbe (EU) št. 650/2012 v povezavi z načelom varstva pravne varnosti razlagati tako, da nasprotuje temu, da lahko, potem ko je dedič pri sodišču države članice, v kateri ima običajno prebivališče, že poskrbel za vpis sprejema dediščine ali odpovedi dediščini zapustnika, ki je imel ob smrti običajno prebivališče v drugi državi članici, drug dedič v zadnjenavedeni državi vloži predlog za kasnejši vpis izvedene odpovedi dediščini ali izvedenega sprejema dediščine?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje, da je kasnejši vpis dovoljen: ali je treba člen 13 Uredbe (EU) št. 650/2012 v povezavi z načeloma pravne varnosti in učinkovitega izvajanja prava Unije ter dolžnostjo lojalnega sodelovanja držav v skladu s členom 4(3) PEU razlagati tako, da dopuščata, da dedič, ki prebiva v državi, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče, vloži predlog za vpis odpovedi dediščini skupnega zapustnika, ki jo je podal drug dedič v državi svojega običajnega prebivališča, ne glede na to, da postopkovno pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče, ne določa možnosti vpisa izjave o odpovedi dediščini v tujem imenu?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- 35 Najprej je treba poudariti, da je iz predložitvene odločbe razvidno, da je bilo po navedbah zakonca zapustnice njeno zadnje običajno prebivališče v Grčiji. To naj bi pomenilo pristojnost grških sodišč za odločanje o celotnem zadevnem dedovanju, saj je pravo, ki se uporablja, načeloma grško pravo, razen če bi zapustnica v skladu s členom 22(1) Uredbe št. 650/2012 izbrala pravo države članice, katere državljanstvo je imela, to je bolgarsko pravo, kot pravo, ki se uporablja za njeno dedovanje.

- 36 Vendar predložitveno sodišče navaja, da nima natančnih informacij o zadnjem običajnem prebivališču zapustnice in da bo moralo, da bi lahko take informacije zbralo, najprej ugotoviti svojo pristojnost za vpis izjave o odpovedi dediščini, podane pri sodišču države članice običajnega prebivališča dediča, ki se je dediščini odpovedal.
- 37 Zdi se torej, da države članice, katere sodišča imajo splošno pristojnost na podlagi člena 4 Uredbe št. 650/2012, v obravnavanem primeru ni mogoče očitno določiti. Kot pa je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 39 sklepnih predlogov, če bi se izkazalo, da je bilo zadnje običajno prebivališče zapustnice v Grčiji, bi morala na podlagi te določbe o vseh vprašanjih v zvezi z zadevnim dedovanjem odločiti sodišča te države članice, pri čemer je predložitveno sodišče kot sodišče države članice običajnega prebivališča dediča pristojno le za prejem morebitnih izjav na podlagi člena 13 te uredbe.
- 38 Glede na te preudarke mora predložitveno sodišče pred presojo pogojev za to, da se na predlog dediča v register vpiše izjava o odpovedi dediščini, ki jo je drug dedič podal v državi članici svojega običajnega prebivališča, najprej opraviti preverbe glede kraja, v katerem je imela zapustnica običajno prebivališče.
- 39 Če bi se v zvezi s tem izkazalo, da določbe bolgarskega prava predložitvenemu sodišču preprečujejo preizkus njegove pristojnosti za odločanje o zadevnem dedovanju, jih to sodišče ne bi smelo uporabiti. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča ima namreč nacionalno sodišče, ki mora v okviru svoje pristojnosti uporabiti določbe prava Unije, dolžnost zagotoviti polni učinek teh določb, pri čemer po potrebi po uradni dolžnosti odloči, da ne bo uporabilo nobene neskladne določbe nacionalne zakonodaje (glej v tem smislu sodbo z dne 26. februarja 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 45 in navedena sodna praksa).

Vsebinska obravnava

- 40 Predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali člen 13 Uredbe št. 650/2012 nasprotuje temu, da v primeru, ko je dedič pri sodišču države članice svojega običajnega prebivališča dal vpisati izjavo o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini po zapustniku, čigar običajno prebivališče ob smrti je bilo v drugi državi članici, drug dedič predlaga kasnejši vpis te izjave pri pristojnem sodišču te zadnjenavedene države članice.
- 41 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in zahtev načela enakosti izhaja, da je treba izraze iz določbe prava Unije, ki za določitev svojega pomena in obsega ne napotuje izrecno na pravo držav članic, običajno v vsej Uniji razlagati avtonomno in enotno, pri čemer je treba upoštevati ne le besedilo te določbe, temveč tudi njen kontekst in cilj, ki se uresničuje z zadevno ureditvijo (sodba z dne 2. junija 2022, T. N. in N. N. (Izjava o odpovedi dediščini), C-617/20, EU:C:2022:426, točka 35 in navedena sodna praksa).
- 42 Na prvem mestu, glede besedila člena 13 Uredbe št. 650/2012 je treba opozoriti, da so v skladu s to določbo poleg sodišča, ki je pristojno za odločanje o dedovanju v skladu z navedeno uredbo, tudi sodišča države članice običajnega prebivališča katere koli osebe, ki lahko po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pred sodiščem poda izjavo o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža oziroma o odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu oziroma izjavo o omejitvi odgovornosti zadevne osebe za obveznosti, ki izhajajo iz zapuščine, pristojna sprejeti takšno izjavo.

- 43 Na drugem mestu, v zvezi s kontekstom člena 13 Uredbe št. 650/2012 je treba opozoriti, da je ta člen del poglavja II te uredbe, ki ureja vse sodne pristojnosti v dednih zadevah. Ta člen 13 tako določa alternativno pristojnost sodišča, katere namen je dedičem, ki nimajo običajnega prebivališča v državi članici, katere sodišča so pristojna za odločanje o dedovanju v skladu s splošnimi pravili iz členov od 4 do 11 Uredbe št. 650/2012, omogočiti, da izjavo o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini podajo pred sodiščem države članice, v kateri imajo običajno prebivališče (sodba z dne 2. junija 2022, T. N. in N. N. (Izjava o odpovedi dediščini), C-617/20, EU:C:2022:426, točka 37).
- 44 Na tretjem mestu, v zvezi s cilji, ki jim sledi Uredba št. 650/2012, je treba opozoriti, da je v skladu z njeno uvodno izjavo 7 njen namen olajšati pravilno delovanje notranjega trga z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki želijo uveljavljati svoje pravice pri dedovanju s čezmejnimi posledicami. Zlasti je treba na evropskem območju pravice učinkovito zagotavljati pravice dedičev in volilojemnikov, drugih oseb, ki so blizu zapustniku, ter upnikov zapuščine (glej v tem smislu sodbo z dne 2. junija 2022, T. N. in N. N. (Izjava o odpovedi dediščini), C-617/20, EU:C:2022:426, točka 42 in navedena sodna praksa).
- 45 V zvezi s tem je Sodišče že razsodilo, da je namen člena 13 Uredbe št. 650/2012 v povezavi z uvodno izjavo 32 te uredbe, v skladu s katero je cilj te določbe olajšati položaj dedičev in volilojemnikov, ki nimajo običajnega prebivališča v državi članici, v kateri se obravnava ali se bo obravnavalo dedovanje, poenostaviti postopke za dediče in volilojemnike z odstopanjem od pravil o pristojnosti iz členov od 4 do 11 te uredbe (glej v tem smislu sodbo z dne 2. junija 2022, T. N. in N. N. (Izjava o odpovedi dediščini), C-617/20, EU:C:2022:426, točka 41 in navedena sodna praksa).
- 46 Zlasti glede vprašanja v zvezi s posredovanjem izjav o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini sodišču, pristojnemu za odločanje o dedovanju, je treba ugotoviti, da je v zadnjem stavku uvodne izjave 32 Uredbe št. 650/2012 navedeno, da bi morale „[o]sebe, ki se bodo odločile za možnost, da dajo izjavo v državi članici, v kateri imajo običajno prebivališče, [...] sodišče ali organ, ki obravnava ali bo obravnaval dedovanje, same obvestiti o obstoju takšnih izjav v roku, ki ga določa pravo, ki se uporablja za dedovanje“.
- 47 Na podlagi zadnjega stavka te uvodne izjave 32 je mogoče na prvi pogled razumeti, da je po mnenju zakonodajalca Unije nujno, da se o izjavi o odpovedi dediščini, dani pred sodiščem države članice običajnega prebivališča dediča, ki se je dediščini odpovedal, obvesti sodišče, pristojno za odločanje o dedovanju. Vendar je treba ugotoviti, da člen 13 Uredbe 650/2012 ne določa mehanizma za posredovanje takih izjav s strani sodišča države članice običajnega prebivališča dediča, ki se je dediščini odpovedal, sodišču, pristojnemu za odločanje o dedovanju. Vendar se v tej uvodni izjavi 32 vseeno predvideva, da bodo osebe, ki so izkoristile možnost podati take izjave v državi članici svojega običajnega prebivališča, prevzele nalogo za obvestitev organov, pristojnih za dedovanje, o obstoju teh izjav (glej v tem smislu sodbo z dne 2. junija 2022, T. N. in N. N. (Izjava o odpovedi dediščini), C-617/20, EU:C:2022:426, točka 47).
- 48 Čeprav je v zvezi s tem res, da ima dedič, ki se je odpovedal dediščini, vsekakor interes, da obvesti sodišče, postojno za odločanje o dedovanju, o obstoju take izjave, da se prepriča, da bi to sodišče sprejelo vsebinsko napačno odločitev, ki bi bila v nasprotju z njegovo izjavljeno voljo, pa mu določbe Uredbe št. 650/2012 v zvezi s tem ne nalagajo zavezujoče obveznosti. Zato ni mogoče šteti, da mora dedič, ki se je odpovedal dediščini, vedno sam obvestiti navedeno sodišče o obstoju te izjave.

- 49 V teh okoliščinah je treba v zvezi s posredovanjem izjav, podanih v skladu s členom 13 Uredbe št. 650/2012, sodišču, pristojnemu za odločanje o dedovanju, uporabiti široko razlago. Namen tega posredovanja je namreč temu sodišču omogočiti, da se seznani z obstojem take izjave in da jo upošteva pri odločanju o dedovanju. V zvezi s tem ni pomembno, kako se je navedeno sodišče s to izjavo seznanilo.
- 50 Uredba št. 650/2012 namreč ne nasprotuje temu, da v primeru, ko je dedič pri sodišču države članice svojega običajnega prebivališča dal vpisati izjavo o odpovedi dediščini po zapustniku, čigar običajno prebivališče ob smrti je bilo v drugi državi članici, drug dedič predlaga kasnejši vpis te izjave v tej zadnjenavedeni državi članici. Ugotoviti je treba, da mora imeti dedič, ki ima od take izjave lahko korist, možnost obvestiti sodišče, pristojno za odločanje o dedovanju, o obstoju te izjave, če tega ni storil dedič, ki se je odpovedal dediščini, sam, zato da olajša odločanje o tem dedovanju.
- 51 Tako razlago potrjujejo cilji, ki jim sledi Uredba št. 650/2012 in ki so navedeni v točki 44 te sodbe ter ki se med drugim nanašajo na odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki želijo uveljavljati svoje pravice v okviru dedovanja s čezmejnimi posledicami.
- 52 V zvezi s tem je treba poudariti, da to, da se sodišče, pristojno za odločanje o dedovanju, obvesti o obstoju izjave o odpovedi zadevni dediščini, ki jo je dedič podal pred sodiščem države članice svojega običajnega prebivališča v smislu člena 13 Uredbe št. 650/2012, ni izjava v tujem imenu, ampak le obvestitev tega prvega sodišča o tej izjavi o odpovedi.
- 53 Poleg tega dejstvo, da zakonodaja države članice, kot je ta v postopku v glavni stvari, določa vpis navedene izjave o odpovedi v sodni register, da bi bile vse izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini zbrane na enem mestu in v enem sodnem registru, po katerem se lahko ustrezno išče, v zvezi s tem ni pomembno.
- 54 Dalje, v delu, v katerem predložitveno sodišče navaja, da bolgarsko pravo ne omogoča vpisa izjav druge osebe v register izjav o sprejemu dediščine in odpovedi dediščini, je treba ob upoštevanju sodne prakse Sodišča, navedene v točki 39 te sodbe, ugotoviti, da mora to sodišče zagotoviti polni učinek člena 13 Uredbe št. 650/2012 s tem, da sprejme, da mu izjavo o odpovedi dediščini iz postopka v glavni stvari posreduje drug dedič, kot je tisti, ki je to izjavo podal v državi članici svojega običajnega prebivališča, in da po potrebi ne uporabi nobene neskladne določbe nacionalne zakonodaje.
- 55 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba člen 13 Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da v primeru, ko je dedič pri sodišču države članice svojega običajnega prebivališča dal vpisati izjavo o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini po zapustniku, čigar običajno prebivališče ob smrti je bilo v drugi državi članici, drug dedič predlaga kasnejši vpis te izjave pri pristojnem sodišču te zadnjenavedene države članice.

Stroški

- 56 Ker je ta postopek za stranko v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjene stranke, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deseti senat) razsodilo:

Člen 13 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju

je treba razlagati tako, da

ne nasprotuje temu, da v primeru, ko je dedič pri sodišču države članice svojega običajnega prebivališča dal vpisati izjavo o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini po zapustniku, čigar običajno prebivališče ob smrti je bilo v drugi državi članici, drug dedič predlaga kasnejši vpis te izjave pri pristojnem sodišču te zadnjenavedene države članice.

Podpisi